CZU: 343.7 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.42**

INFRACȚIUNI PATRIMONIALE

STROCHIN Anastasia,
Universitatea de Stat din Moldova,
studentă, Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova

SUMMARY

Property crimes represent a significant issue within the legal and socio-economic context of the Republic of Moldova. From a legal perspective, property crimes are a concrete expression of the collision between an individual's subjective right to dispose of their assets and the illicit actions that disturb that right.

Keywords: property crimes, goods, criminality, social values, legal sanctions.

Orice societate își întemeiază coeziunea, stabilitatea și funcționalitatea pe un ansamblu de valori, reguli, norme, drepturi, obligații, interdicții și practici sociale, care în coeziune formează ordinea socială. Diversele aspecte ale consensului, ordinii sociale și normative, ale controlului și constrângerii sociale, ca și cele ale normativității sociale, au reprezentat o preocupare primordială a juriștilor și sociologilor, interesați să evidențieze interelația dintre valori, norme, comportamente și acțiuni sociale și structura sistemului social, normativ și cultural al societății.

Relațiile interumane din societate, în condițiile existenței statului, sunt reglementate prin norme juridice, care urmăresc desfășurarea acestora potrivit voinței celor aflați la conducerea statului, care pot reprezenta fie interesele unor grupe restrânse, în condițiile statelor totalitare, fie ale întregii colctivități, în condițiile statelor democratice. În cazul încălcărilor normelor juridice sunt puse în pericol valorile sociale pe care ele le apară, în scopul ocrotirii acestor valori, s-a stabilit o răspundere juridică atunci când normele sunt încălcate, în sensul că persoanele care se fac vinovate de săvârșirea unor fapte prin care încalcă normele date trebuie să suporte anumite consecințe, adică faptele lor să fie supuse unor sancțiuni juridice.

Actualitatea investigației reiese din faptul că reprezetând o categorie specială a normelor sociale, normele juridice constituie suportul și baza pe care se întemeiază și se fundamentează o mare parte a relațiilor și acțiunilor individuale și sociale. Normele juridice protejează cele mai importante valori și relații interumane dintr-o societate, având ca scop apărarea structurilor și instituțiilor sociale și garantarea

drepturilor și libertăților indivizilor.

La diverse etape de dezvoltare a societății, normele sociale devin norme juridice, atunci când organizarea autorității și constrângerea ating un anumit grad de precizie, când executarea lor silită este asigurată prin manifestarea deschisă a forței sau a constrângerii statale. Indiferent de diversitatea și domeniul pe care îl reglementează, normele juridice inclusiv cele de drept penal, reprezintă, în esență, reguli cu sancțiuni organizate, susceptibile de a fi respectate și aplicate prin intermediul forței coercitive sau al presiunii exercitate de autoritatea publică dintr-o societate.

Normele juridice de drept penal prescriu conduita tipică pe care trebuie să o adopte indivizii în diferite contexte acționale în domeniul combaterii criminalității și asigurării ordinii de drept, prin impunerea, interzicerea sau permiterea anumitor acțiuni, în funcție de care comportamentul lor este evaluat ca legal-legal, licit-ilicit, corect-incorect, dezirabil-indezirabil, conformist-deviant etc.

Așa cum se cunoaște, orice încălcare a legii prin săvârșirea unei infracțiuni, apare în conflict între voința legii și voința destinatarului care a avut o conduită contrară preceptului cuprins în norma de incriminare.

1. *Noțiunea și caracterizarea infracțiunilor contra patrimoniului*

Infracțiunile contra patrimoniului reprezintă grupul de infracțiuni prevăzute în Capitolul VI al Părții Speciale a Codului Penal al Republicii Moldova, reprezentând *fapte socialmente periculoase, săvârșite cu intenție sau din imprudență, care vatămă - în mod exclusiv sau în principal - relațiile sociale cu privire la patrimoniu*.

Prin urmare, obiectul juridic generic al infracțiunilor din grupul analizat îl constituie relațiile sociale cu privire la patrimoniu.

În terminologia legii penale, noțiunea de patrimoniu are exact același înțeles care este dat în terminologia dreptului civil :,, totalitate drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive, strâns legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate” (alin.(1) art. 284 din Codul Civil al Republicii Moldova).

Referitor la importanța și poziția patrimoniului, privit, în primul rând ca o valoare socială fundamentală, aceasta reprezintă o condiție de participare la raporturile juridice de ordin patrimonial. Existența bunurilor și a drepturilor privind patrimoniul său, permite persoanei să-și îndeplinească obligațiile cu caracter

economic. În această ipoteză, patrimoniul apare ca o condiție a capacității juridice a persoanei, deci, ca o valoare socială care trebuie aparată prin toate mijloacele juridice, inclusiv cele de drept penal.

Pentru a putea exista condiția dată a capacității juridice, anumite situații de fapt existente trebuie să fie puse sub acoperire juridică. În mod general, sfera patrimonială a persoanei poate fi privită sub formă de luare în stăpânire de către persoană a unor valori patrimoniale, ea devenind astfel unicul posesor al acestor valori. Starea de posesie se exprimă în posibilitatea persoanei de a gestiona aceste valori, precum și neamestecul altor persoane în această gestiune.

Din motiv că unul din elementele de bază a patrimoniului este dreptul de proprietate, un drept real tipic, ce este recunoscut și ca drept fundamental al omului, prevăzut în multiple tratate și convenții internaționale. Prin urmare, pot oferi un exemplu precum articolul 17 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care menționează că nimeni nu va lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa. La fel un alt exemplu ar servi articolul 1 din Protocolul nr.1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale la care Republica Moldova face parte, care prevede că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale, nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului.

2. *O analiză fundamentală a infracțiunilor patrimoniale*

Patrimoniul, reglementat de legea civilă, este protejat în principal prin mijloace de drept civil. Cu toate acestea, în cazul faptelor reglementate de Capitolul VI al Părții Speciale din Codul penal, patrimoniul este afectat într-o manieră care impune intervenția dreptului penal. Aceste fapte prezintă un pericol social deoarece afectează valori sociale fundamentale și perturbă funcționarea normală a circuitului civil. Mijloacele de drept civil, care se limitează la repararea prejudiciului și restabilirea patrimoniului, nu sunt suficiente pentru a preveni repetarea acestor fapte, care creează nesiguranță asupra dreptului de proprietate și destabilizează circuitul civil. De aceea, este necesară incriminarea și sancționarea penală a acestor fapte, fără a exclude, ci chiar completând și întărind rolul dreptului civil în repararea prejudiciului.

Infracțiunile patrimoniale au un obiect juridic special, format din relațiile sociale cu privire la anumite valori sociale specifice, ca exemplu relațiile sociale

privind posesia unor bunuri mobile (infracțiunile prevăzute la art. 186/187/192 Cod Penal al Republicii Moldova), relațiile sociale cu privire la posesia asupra mijlocului de transport (în cazul infracțiunilor potrivit art. 192(1) Cod Penal al Republicii Moldova) etc.

Însă în capitolul dat al legii penale mai există și infracțiuni cu obiect juridic complex, precum și infracțiuni cu obiect juridic multiplu, pe lângă cele cu obiect juridic simplu. În astfel de cazuri, relațiile sociale referitoare la anumite valori sociale specifice ce derivă din patrimoniu sunt afectate predominant, dar nu exclusiv. De asemenea, în mod secundar, sunt prejudiciate și relațiile sociale ce privesc alte valori sociale fundamentale, distincte de patrimoniu, dar care derivă din acestea.

Printre infractiunile cu obiect juridic complex se număra: tâlhăria (art. 188 CP RM); santajul (art. 189 CP RM); escrocheria (art. 190 CP RM); rapirea mij-locului de transport cu tractiune animala, precum si a animalelor de tractiune (art. 192 CP RM); tulburarea de posesie (art. 193 CP RM); cauzarea de daune materiale prin inselciune sau abuz de incredere (art. 196 CP RM). Totodată, se poate remarca vatmarea, in mod adiacent, a unor relatii sociale cu privire la valorile sociale specifice care deriv din valori sociale fundamentale altele decât patrimoniul, la unele modalitati agravate ale infractiunilor cu obiect juridic simplu. Aceste modalitati sunt prevăzute la: lit.e) alin.(2) art. 187; lit.b) alin. (2) art. 192'; lit.d) alin. (2) art. 197 CP RM etc.

Printre infractiunile cu obiect juridic multiplu pot fi enumerate: delapidarea averii straine (art. 191 CP RM); insusirea sau utilizarea ilicita a energiei electrice, termice sau a gazelor naturale (art. 194 CP RM); dobândirea sau comercializarea bunurilor despre care se stie că au fost obtinute pe cale criminală (art. 199 CP RM). Spre deosebire de infracțiunile complexe, ele reprezintă o singură acțiune sau inacțiune, și nu un sistem de acțiuni și/sau inacțiuni.

În general, toate infracțiunile împotriva patrimoniului au un obiect material. În cazul unor infracțiuni complexe din această categorie, pot fi identificate două obiecte materiale: un obiect material principal și un obiect material secundar. În orice situație, obiectul material al infracțiunilor patrimoniale constă, în mod prioritar, în anumite bunuri. Unele dintre aceste infracțiuni (precum cele prevăzute la art. 186-188, 190-192 din Codul Penal al Republicii Moldova) pot avea ca obiect material doar bunuri mobile. În schimb, infracțiunea prevăzută la art. 193 din Codul Penal poate avea ca obiect material exclusiv un bun imobil. Totuși, există și infracțiuni care pot

avea ca obiect material atât bunuri mobile, cât și imobile (de exemplu, infracțiunile prevăzute la art. 196 și 197 din Codul Penal).

În cazul infracțiunii de delapidare a averii străine (art. 191 Cod Penal), obiectul material este constituit doar din bunurile încredințate făptuitorului spre administrare de o altă persoană. În mod obișnuit, obiectul material al infracțiunii de pungașie (art. 192 Cod Penal) nu este orice bun mobil, ci în special bani, titluri de valoare, bijuterii sau alte obiecte prețioase de mici dimensiuni. În cazul infracțiunii prevăzute la art. 192^1 din Codul Penal, obiectul material este mijlocul de transport, în timp ce infracțiunea prevăzută la art. 192^2 vizează mijloace de transport cu tracțiune animală sau animalele de tracțiune.

Infracțiunea stipulată la art. 194 din Codul Penal are ca obiect material doar gazele naturale, fie sub formă gazoasă, fie lichefiată. În ceea ce privește infracțiunea reglementată la art. 199 din Codul Penal, obiectul material este constituit din bunurile dobândite prin activități infracționale, cum ar fi sustragerea, șantajul, banditismul, braconajul, contrabanda sau corupția pasivă. În contextul infracțiunii prevăzute la art. 194 din Codul Penal, energia electrică și energia termică, neavând o existență materială, constituie obiecte imateriale. De asemenea, infracțiunea de șantaj (art. 189 Cod Penal) poate avea un obiect imaterial principal atunci când implică solicitarea de a ceda drepturi asupra bunurilor sau de a întreprinde acțiuni cu efecte patrimoniale.

În ceea ce privește victimele infracțiunilor împotriva patrimoniului, acestea sunt de obicei posesorii de fapt ai bunurilor. Legea penală, atunci când incriminează astfel de fapte, nu pune accent pe poziția juridică a victimei, ci pe caracterul ilicit al faptei făptuitorului. Victima nu este obligată să demonstreze că deține o poziție juridică asupra bunului sustras, distrus sau deteriorat prin fapta infracțională.

Sub aspectul laturii obiective, se observă că infracțiunile împotriva patrimoniului sunt, în majoritatea cazurilor, comise prin acțiune. Totuși, în cazul infracțiunilor reglementate la articolele 196 și 197 din Codul penal al Republicii Moldova, se poate vorbi și despre inacțiune. În cazul unor infracțiuni complexe, inacțiunea poate avea un caracter adiacent, cum este cazul infracțiunilor specificate la articolele 190 și 196.

Majoritatea faptelor incriminate în Capitolul VI din Partea Specială a Codului penal sunt infracțiuni materiale, în timp ce infracțiunile formale sunt cele menționate

la articolele 188, 189, 192, 192' și 199. Chiar și în cadrul unor infracțiuni formale, anumite modalități agravate p adopta forma unei infracțiuni materiale, cum ar fi cele menționate în literele f) alin. (2), (4) și (5) ale art. 188, literele e) și f) alin. (3), (5) și (6) ale art. 189, și alin. (3) și (4) ale art. 192.

Semnele secundare ale laturii obiective sunt, în general, irelevante pentru calificarea infracțiunilor patrimoniale, însă pentru anumite infracțiuni, existența anumitor semne secundare este esențială. Acestea includ metoda (de exemplu, patrunderea în incinte sau utilizarea unor metode periculoase), modul de executare (ascuns sau deschis), mijloacele folosite (arme sau alte obiecte periculoase), locul comiterii faptei (incinte, locuri de depozitare sau buzunare) și timpul comiterii faptei (în timpul unor calamitate).

În contextul infracțiunilor reglementate de art. 192ª din Codul penal al Republicii Moldova, făptuitorul demonstrează atât intenție față de fapta prejudiciabilă, cât și imprudență față de urmările acesteia. Totodată, nu se exclude manifestarea imprudenței în cazul modalităților agravate ale altor infracțiuni, de exemplu, cele menționate în lit. f) alin. (3) art. 189 și lit. d) alin. (2) art. 197.

Infracțiunile împotriva patrimoniului, în special cele enumerate la articolele 186-188 și 190-192 din Codul penal, presupun, în mod obligatoriu, existența scopului de sustragere, considerat o expresie a scopului de cupiditate. În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 189, 194 și 196, scopul de cupiditate este esențial, dar nu necesită întotdeauna includerea scopului de sustragere (în cazul infracțiunilor de la art. 189 și 196), iar în cazul infracțiunii de la art. 194, scopul de sustragere nu este întotdeauna obligatoriu. În schimb, pentru infracțiunile reglementate de art. 192' și 192* CP RM, scopul utilizării temporare este imperativ.

În mod excepțional, motivul infracțiunii poate avea un caracter obligatoriu, cum ar fi în cazul infracțiunii prevăzute de lit. b) alin. (2) art. 197. De regulă, subiect al infracțiunilor contra patrimoniului poate fi orice persoană fizică responsabilă, care a atins vârsta răspunderii penale de 14 ani (pentru infracțiunile prevăzute de art. 186-188; alin. (2)-(4) art. 189; alin. (2), (3) art. 190; alin. (2) art. 192; alin. (4) art. 196; alin. (2) art. 197) sau 16 ani în celelalte cazuri. Cu toate acestea, în cazul unor infracțiuni specifice din acest grup, legea prevede cerința ca subiectul să aibă o calitate specială: fie persoană căreia i s-au încredințat bunurile victimei (art. 191 CP RM), fie o persoană cu funcție de răspundere sau care gestionează o organizație comercială, socială sau

alt tip de organizație non-guvernamentală (lit. d) alin. (2) art. 190; lit. d) alin. (2) art. 191 CP RM), fie consumator în cazul infracțiunii prevăzute de art. 194 CP RM, în contextul utilizării ilicite a energiei electrice, termice sau a gazelor naturale, evitându-se sistemele de evidență stabilite care au fost deteriorate de către făptuitor.

3. *Tipologia infracțiunilor patrimoniale – O privire de ansamblu*

Faptele infracționale reflectă o încălcare a contractului social tacit existent între membrii societății, un pact nescris care se bazează pe respectul reciproc al drepturilor de proprietate. Fără acest respect, întreaga structură socială riscă să se dezintegreze, deoarece încrederea în sistemul juridic și în capacitatea statului de a proteja drepturile fundamentale este esențială pentru funcționarea armonioasă a societății.

Tipologia infracțiunilor contra patrimoniului poate fi înfățișată în felul următor:

1. Infracțiuni săvârșite prin sustragere (art.186-188, 190-192 Codul Penal al Republicii Moldova)
2. Infracțiuni săvârșite în scop de cupiditate, având o natură mixtă (art.194 Cod Penal al Republicii Moldova)
3. Infracțiuni săvârșite în scop de cupiditate, însă nu prin sustragere (art.189/196 Cod Penal al Republicii Moldova)
4. Infracțiuni săvârșite în lipsa unui scop special (art.193/197 și 199 Cod Penal al Republicii Moldova)
5. Infracțiuni săvârșite pe calea răpirii unui mijloc de transport, a unui mijloc de transport cu tracțiune animală sau a unui animal de tracțiune (art. 192(1) și 192(2) Cod Penal al Republicii Moldova).

1. *Infracțiuni săvârșite prin sustragere*

Noțiunea de sustragere cuprinde totalitatea elementelor esențiale și interdependente, comune tuturor infracțiunilor de acest tip, constitutând un concept abstract ce reunește esența oricărei forme de sustragere. Această definiție facilitează perfecționarea tehnicii de construcție a diverselor componente ale infracțiunilor săvârșite prin sustragere, eliminând astfel necesitatea includerii unui număr mare de semne distincte în fiecare caz concret. Este suficient să se utilizeze termenul „sustragere” în dispoziția incriminatoare, ceea ce reduce volumul textului fără a-i altera conținutul semantic.

Considerăm că prin *sustragere* înțelegem *luarea ilegală și gratuită a bunurilor*

mobile din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop de cupiditate.

În plus, o definire precisă a sustragerii stabilește limitele necesare pentru a distinge clar orice formă de sustragere de infracțiunile conexe, fiind esențială pentru calificarea faptei. Aceasta este deosebit de importantă în situațiile în care semnele sustragerii identificate într-o faptă specifică se suprapun cu cele ale altor infracțiuni. O caracterizare compactă a sustragerii permite focalizarea asupra elementelor specifice care diferențiază infracțiunile din acest subgrup de altele similare.

Definiția doctrinară a noțiunii de sustragere include următoarele elemente constitutive, care sunt necesare și suficiente: 1) „luarea"; 2) „din posesia altuia"; 3) „de bunuri mobile"; 4) „ilegală"; 5) „practicată"; 6) „care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia"; 7) „săvârșită în scop de cupiditate". Aceste semne sunt indispensabile pentru toate infracțiunile împotriva patrimoniului comise prin sustragere (în conformitate cu articolele 186-188 și 190-192 CP RM). Absența oricăruia dintre aceste semne permite reîncadrarea faptei nu ca o sustragere, ci ca o altă categorie de infracțiune sau, în totalitate, ca un act fără relevanță penală.

Este oportun să examinăm semnele constitutive ale noțiunii de sustragere în analiza elementelor componente ale infracțiunii de sustragere, care constituie un sistem integrat. Referitor la obiectul infracțiunilor săvârșite prin sustragere, se constată că obiectul juridic comun îl reprezintă relațiile sociale referitoare la posesia bunurilor mobile. Nici dreptul real, nici alt tip de drept subiectiv nu pot constitui obiectul juridic comun al infracțiunilor de sustragere. În sprijinul acestei afirmații, se poate cita alineatul (1) al articolului 305 din Codul civil, care stipulează: „Posesorul este prezumat proprietar al bunului dacă nu este dovedit că a început să posede pentru altul."

2. *Infracțiuni săvârșite în scop de cupiditate, având o natură mixtă*

Articolul 194 din Codul Penal al Republicii Moldova incriminează fapta de însușire sau utilizare ilicită a energiei electrice, termice sau a gazelor naturale în două variante: tip și agravată. Varianta-tip, stipulată la alineatul (1), se referă la însușirea sau utilizarea ilicită a acestor resurse prin ocolirea sistemelor de evidență instalate corespunzător sau prin intermediul acestora, dar deteriorate de consumator, în cazul în care aceasta cauzează daune semnificative. Varianta agravată, specificată la

alineatul (2), implică provocarea de daune de proporții deosebit de mari.

Gravitatea acestei infracțiuni se justifică prin importanța resurselor energetice în economia națională și prin riscurile asociate, inclusiv scurgeri de gaze naturale, electrocutări, incendii sau explozii.

Obiectul juridic special al infracțiunii este multiplu: obiectul juridic principal constă în relațiile sociale referitoare la posesia gazelor naturale și utilizarea energiei electrice sau termice, iar obiectul secundar se referă la securitatea publică și utilizarea infrastructurii energetice. Utilizarea ilicită a energiei prin sisteme deteriorate afectează și relațiile sociale legate de integritatea și potențialul de utilizare a acestor sisteme.

Obiectul material al infracțiunii este reprezentat de gazele naturale (în stare gazoasă sau lichefiată), iar energia electrică și termică, neavând o existență materială, constituie obiecte imateriale ale faptei infracționale.

3. Infracțiuni săvârșite în scop de cupiditate, însă nu prin sustragere

În art. 189 CP RM. sub denumirea marginală de *Șantaj* sunt reunite opt variante-tip1 de infracţiuni şi două variante agravate de infracţiuni.

Acțiunea principală în cadrul faptei prejudiciabile prevăzute la alineatul (1) din articolul 189 al Codului Penal al Republicii Moldova se prezintă sub trei forme normative distincte:

1. Solicitudinea de transmitere a bunurilor de la proprietarul, posesorul sau deținătorul acestora;

2. Solicitudinea de transferare a dreptului asupra bunurilor care aparțin proprietarului, posesorului sau deținătorului;

3. Solicitudinea de a întreprinde acte cu caracter patrimonial.

Cererea formulată de făptuitor constituie o pretenție, având caracterul unei revendicări ce poate fi exprimată în diverse forme: oral, scris, prin intermediul telefonului sau prin alte mijloace de comunicare, fie în mod direct, fie prin intermediari. Este de asemenea posibil ca formularea cererii să fie concepută astfel încât să rămână inaccesibilă persoanelor terțe, fiind comprehensibilă exclusiv pentru victimă. În anumite cazuri, cererea poate lua forma unei aluzii subtile, prezentată sub o aparență de cordialitate. De asemenea, făptuitorul poate crea un context specific, care să sugereze victimei necesitatea de a transmite bunuri sau drepturi asupra

acestora, ori de a efectua acțiuni cu caracter patrimonial în beneficiul său.

În art. 196 Cod Penal al Republicii Moldova fapta de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere este incriminată într-o variantă-tip și în 3 variante agravante.

În contextul apărării penale a patrimoniului față de infracțiunile reglementate de articolul 196 din Codul Penal al Republicii Moldova, se constată că aceste infracțiuni prezintă un grad de pericol social similar cu cel al escrocheriei. Ambele infracțiuni implică un conținut acțional comun, reprezentat prin înșelăciune sau abuz de încredere. Cu toate acestea, legiuitorul a optat pentru incriminarea distinctă a faptei prevăzute la art. 196 CP RM, conferindu-i un caracter specific care o diferențiază, în mod prioritar, de infracțiunile săvârșite prin sustragere.

Practic in aceeasi configuratie in care evolueaza in cazul infractiunii de escrocherie, documentele false pot evolua ca mijloc de savârsire a infractiunii prevazute la art. 196 C.P. RM.

4. *Infracțiuni săvârșite în lipsa unui scop special*

Articolul 193 din Codul Penal al Republicii Moldova stipulează responsabilitatea penală pentru ocuparea, totală sau parțială, fără drept, a unui bun mobil aflat în posesia unei terțe persoane, prin utilizarea violenței, amenințarea cu violența sau prin distrugerea ori modificarea semnelor de hotar. Această incriminare are ca obiect protecția posesiei bunurilor imobile, fiind consacrată în cadrul reglementării privind tulburarea de posesie. Tulburarea de posesie prezintă similitudini cu infracțiunile comise prin sustragere, totuși, se distinge prin faptul că, în cazul tulburării, influența infractională se exercită direct asupra bunurilor imobile, în timp ce sustragerea vizează exclusiv bunurile mobile. Relevanța incriminării tulburării de posesie este amplificată de proliferarea fenomenului denumit „raider", referindu-se la acapararea ilegală a unei întreprinderi de către alta în contextul fuziunilor sau dezmembrărilor. Totuși, tulburarea de posesie reprezintă doar una dintre dimensiunile acestui fenomen complex.

Pentru a asigura protecția integrală a patrimoniului, legiuitorul a incriminat distrugerea și deteriorarea bunurilor, în cazul în care aceste fapte sunt săvârșite cu intenție, conform articolului 197 din Codul Penal al Republicii Moldova. Astfel, apărarea penală a patrimoniului include și infracțiunile care afectează însăși existența bunului, în materialitatea sa. Specificitatea infracțiunii menționate constă în faptul că

absența scopului de cupiditate la autor exclude interesul acestuia de a exploata sau de a beneficia de caracteristicile utile ale bunului asupra căruia se exercită influența infracțională. De asemenea, se subliniază că între scopurile distrugerii sau deteriorării intenționate a bunurilor, comise prin incendiere, explozie sau alte modalități periculoase, nu se includ: intimidarea populației, atragerea atenției asupra ideilor politice, religioase sau de altă natură ale autorului, precum și constrângerea statului, organizațiilor internaționale sau persoanelor fizice sau juridice de a efectua sau de a se abține de la vreo acțiune.

Necesitatea protecției penale a patrimoniului împotriva faptei incriminate la art. 199 CP RM este justificată de stimularea indirectă a celor care comit infracțiuni de natură patrimonială, prin posibilitatea introducerii în circuitul economic a bunurilor obținute ilicit. Totodată, această infracțiune poate afecta principiile fundamentale ale activității antreprenoriale și poate împiedica realizarea actului de justiție. Pentru existența infracțiunii, nu este relevant dacă autorul infracțiunii sursă a bunurilor a fost identificat sau sancționat.

5. *Infracțiuni săvârșite pe calea răpirii unui mijloc de transport, a unui mijloc de transport cu tracțiune animală sau a unui animal de tracțiune*

Scopul infracțiunii de răpire a mijlocului de transport este un scop special, și anume, scopul folosinței temporare. În cazul răpirii mijlocului de transport, posesorul este temporar lipsit de posibilitatea de a poseda, folosi și dispune de bunul său, ceea ce indică faptul că această infracțiune afectează, în primul rând, patrimoniul. Protecția juridică a relațiilor patrimoniale are prioritate, având în vedere că atingerea adusă acestui obiect juridic este mai frecventă decât vătămarea relațiilor privind securitatea transporturilor, care reprezintă un aspect secundar și nu obligatoriu al faptei.

La art. 192' CP RM se stabilește răspunderea pentru răpirea mijlocului de transport cu tracțiune animală, precum si a animalelor de tracțiune, fără scop de insusire, urmat: de distrugerea de bunuri; de îmbolnăvirea grav sau pieirea animalelor rapite. Legiuitorul a incriminat în Capitolul VI al Parții Speciale a Codului penal răpirea mijlocului de transport cu tracțiune animală și a animalelor de tracțiune, subliniind protecția patrimoniului chiar și în cazul lipsei temporare a posesiei acestora, nu doar în cazurile de însușire definitivă. Această reglementare reflectă preocuparea pentru

ocrotirea relațiilor patrimoniale legate de folosința bunurilor respective.

Încheiere

Fenomenul infracțional pe teritoriul Republicii Moldova se caracterizează prin forme de abateri penale ușoare și mai puțin grave, ponderea acestor fapte pe fondul infracțional general fiind de 83,28%.

Pe parcursul anului 2024, a fost înregistrată o creștere a numărului cauzelor penale pornite pentru comiterea următoarelor genuri de infracțiuni: furturile - 2009 infracțiuni; escrocherii - 1240 infracțiuni; etc.

Prin urmare, din numărul total de infracțiuni, ponderea cea mai mare, de 40% (3 975 infracțiuni), a revenit celor patrimoniale.

Creșterea incidenței acestor infracțiuni evidențiază necesitatea unei reacții concertate din partea autorităților, care să includă întărirea legislației, îmbunătățirea mecanismelor de prevenire și combatere, precum și promovarea educației publice privind drepturile patrimoniale. Doar printr-o abordare integrată și proactivă se poate asigura o protecție adecvată a bunurilor și o restabilire a încrederii în justiție, contribuind astfel la dezvoltarea unei societăți mai sigure și mai stabile.

BIBLIOGRAFIE:

1. Raport cu privire la activitatea poliției pentru 6 luni 2024
2. Infracţiuni contra patrimoniului, săvârşite în lipsa unui scop special (art.193, 197 şi 199 cp rm): aspecte teoretice şi practice – Sergiu Brînză
3. Abordare teoretică a personalităţii tinerilor infractori care au săvârşit infracţiuni contra patrimoniului – Stanislav Cebotari
4. Drept penal: Partea Specială partea 1 – Sergiu Brînză